

Maa-ainesluvan ja ympäristöluvan yhteiskäsittely

Lakimies Marko Nurmikolu

Muutos (10.4.2015/423) [HE 257/2014]

- Maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain samaa hanketta koskevien erillisten lupamenettelyjen yhdistäminen siten, että yhteiskäsittelyssä noudatetaan ympäristönsuojelulain menettelysäännöksiä.
- Maa-aineslain menettelysäännöksiä yhdenmukaistetaan ympäristönsuojelulain menettelysäännösten kanssa

Luvan tarve MAL

- Maa-ainesten ottamiseen on saatava MAL 4 §:n mukaan lupa.
 - » Ei sovelleta MAL 2 §:n perusteella kaivoslakiin perustuvaan ainesten ottamiseen tai
 - » rakentamisen yhteydessä irrotettujen ainesten ottamiseen ja hyväksikäyttöön, kun toimenpide perustuu viranomaisen antamaan lupaan tai hyväksyntään
 - » Lupa ei tarpeen, jos aineksia otetaan omaa tavanomaista kotitarvekäyttöä varten tai maa- ja metsätalouteen. (rakentaminen ja kulkuväylät)

Muutos (10.4.2015/423) [HE 257/2014]

- Maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain samaa hanketta koskevien erillisten lupamenettelyjen yhdistäminen siten, että yhteiskäsittelyssä noudatetaan ympäristönsuojelulain menettelysäännöksiä.
- Maa-aineslain menettelysäännöksiä yhdenmukaistetaan ympäristönsuojelulain menettelysäännösten kanssa

Luvan tarve MAL

- Maa-ainesten ottamiseen on saatava MAL 4 §:n mukaan lupa.
 - » Ei sovelleta MAL 2 §:n perusteella kaivoslakiin perustuvaan ainesten ottamiseen tai
 - » rakentamisen yhteydessä irrotettujen ainesten ottamiseen ja hyväksikäyttöön, kun toimenpide perustuu viranomaisen antamaan lupaan tai hyväksyntään
 - » Lupa ei tarpeen, jos aineksia otetaan omaa tavanomaista kotitarvekäyttöä varten tai maa- ja metsätalouteen. (rakentaminen ja kulkuväylät)

Luvan tarve YSL

- YSA 2.1 § 6) malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto:
 - » a) kivenlouhimo tai sellainen muu kuin maanrakennustoimintaan liittyvä kivenlouhinta, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää;
 - » b) kiinteä murskaamo tai kalkkikiven jauhatusta tai sellainen tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo tai kalkkikiven jauhatusta, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää;
- YSL 27 §:n luvantarvekyynnykset
 - » saattaa aiheutua vesistön pilaantuminen
 - » jätevesien johtaminen ojaan, lähteeseen tai noroon...
 - » kohtuuton rasitus haitankärsijälle (NaapL)

Lupaviranomaiset

- Yhteismenettelylupa-asian ratkaisee YSL 34–37 §:ssä säädetty toimivaltainen lupaviranomainen.
- YSL 34 § Toimivaltainen lupaviranomainen, 35 § Lupaviranomainen toiminnan muuttuessa, 36 § Lupa-asian siirtäminen
- MAL 7 § Lupaviranomainen ja lausunnot
 - » Maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian ratkaisee KYHL (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.
 - » Ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan siirtämisestä =>
 - » KYHL 7 § (Toimivallan siirtäminen), Kunnanvaltuusto voi antaa ymp.s.viranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle, jollei laissa erikseen toisin säädetä. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää viranhaltijalle asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä.
 - » Viranhaltijaan, jonka hoidettavaksi on 1 momentin nojalla annettu tehtäviä, sovelletaan, mitä näitä tehtäviä muutoin hoitavasta viranomaisesta ja muutoksenhausta sen päätöksiin säädetään.

Valvontaviranomaiset

- MAL:n noudattamista valvoo kunnan ymp.s.viranomainen.
 - » toimivallan siirtämisestä KYHL 7 §:ssä.
 - » yhteisen luvan mukaista toimintaa koskevaan hallintopakkoasiaan sovelletaan, mitä YSL 175 §:ssä säädetään rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemisesta.
 - » jos hallintopakkoasia koskee ainoastaan tässä MAL:ssa tai sen nojalla säädetyn velvoitteen noudattamista, siihen sovelletaan kuitenkin mitä MAL:ssa säädetään.

YSL 47 a § Ympäristölupahakemuksen ja maa-aineslupahakemuksen yhteiskäsittely

- *Jos maa-ainesten ottamistoimintaa koskeva hanke edellyttää ympäristölupaa ja maa-aineslain (555/1981) mukaista lupaa, niitä koskevat lupahakemukset on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteistä lupaa voidaan hakea yhdellä lupahakemuksella.*
-
- *Jos lupa-asiaa käsiteltäessä ilmenee, että toimintaa varten on tarpeen myös maa-aineslain mukainen lupa, luvan hakijan on lupaviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa tehtävä maa-aineslain mukainen lupahakemus. Muussa tapauksessa vireillä oleva lupahakemus voidaan jättää tutkimatta.*
-

MAL 4 a § Maa-aineslupahakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittely

- Ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteistä lupaa voidaan hakea yhdellä lupahakemuksella.
- Jos lupa-asiaa käsiteltäessä ilmenee, että hanketta varten on tarpeen myös YSL:n mukainen lupa, luvan hakijan on lupaviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa tehtävä ympäristölupahakemus. Muussa tapauksessa vireillä oleva lupahakemus voidaan jättää tutkimatta.
- Edellä 1 momentissa tarkoitettun asian käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulain 42–45, 84–86 ja 96 §:ssä säädetään. Lisäksi käsittelyssä noudatetaan, mitä tämän lain 7 §:n 2 momentissa säädetään lausunnon pyytämisestä.

Yhteisesti

- Lausunnot
 - » MAL 7.2 § ja YSL 42 §, (esim Elyn lausunto pohjavesialueilta)
- Kuuleminen
 - » YSL 43-44 §, (esim. erikseen tiedottaminen)
- Julkipano
 - » YSL 84 §
- Lupapäätöksestä tiedottaminen
 - » YSL 85-86 §
- Kevyempi menettely
 - » YSL 96 §

Erikseen edelleen

- Lupahakemuksen sisältö
- Lupaharkinta
- Luvan myöntämisen edellytykset
- Lupamääräykset
- -----
- Luvan muuttaminen
- Toiminnan lopettaminen
- Valvontaviranomaisen tehtävät

MAL 10 § Luvan voimassaolo

- Lupa ainesten ottamiseen max 10v
- Erityisistä syistä max 15 v
- Kalliokiven louhinnan osalta max 20 v.
- Erityisenä syynä myös, että ottaminen kohdistuu maakuntakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle.
- Jos lupa on myönnetty kymmentä vuotta lyhyemmäksi ajaksi = > max 10 v.
 - » uusia lupamääräyksiä
 - » ei saa jatkaa, jos alueelle on tullut voimaan asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava taikka toimenpiderajoitus.
 - » Lupa-aikaa voidaan jatkaa ilman 7 §:ssä sekä maa-ainesasetuksessa säädettyjä lausuntoja.
- Edellä MAL 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan voimassaoloon sovelletaan, mitä tässä pykälässä säädetään luvan voimassaolosta

Maksut

- YSL 205.3 §, Tämän lain 47 a §:n mukaisten lupahakemusten käsittelystä ja valvonnasta kunnalle perittävistä maksusta säädetään MAL 23 §:ssä.
- MAL 23 §, Valvontamaksu
- Lupahakemuksen ja ottamissuunnitelman tarkastamisesta sekä ottamistoiminnan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä MRL 145 §:ssä säädetään rakennustyön valvonnasta kunnalle suoritettavasta maksusta.
- Kun edellä MAL 4 a §:ssä tarkoitetun lupa-asian ratkaisee ymp.s.viranomainen, lupahakemuksen tarkastamisesta ja yhteisen luvan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä MRL 145 §:ssä säädetään rakennustyön valvonnasta kunnille suoritettavasta maksusta.

MRL 145 §

- Luvan hakija tai toimenpiteen suorittaja on velvollinen suorittamaan tarkastus- ja valvontatehtävistä sekä muista viranomaistehtävistä kunnalle maksun, jonka perusteet määrätään kunnan hyväksymässä taksassa. Maksu voidaan määrätä perittäväksi jo ennalta. Jos toimenpide jää kokonaan tai osittain suorittamatta, maksu on hakemuksesta perusteettomilta osin palautettava.
- Jos tarkastus- tai valvontatehtävät johtuvat luvattomasta tai luvan vastaisesta rakentamisesta taikka siitä, että luvanhakija tai toimintaan velvollinen on laiminlyönyt hänelle kuuluvan tehtävän, maksu voidaan periä korotettuna ottaen huomioon suoritetuista toimista kunnalle aiheutuneet kulut.
- Erääntyneelle maksulle on suoritettava korkoa siten kuin korkolaissa (633/1982) säädetään.
- Pykälän 1 momentin nojalla määrättyt luvan tarkastus- ja valvontamaksut voidaan periä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

MAL 20 § Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun viranomaisen lupapäätökseen saa hakea valittamalla muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

- *Edellä MAL 4 a §:ssä tarkoitettuun yhteiseen lupa-päätökseen haetaan muutosta siten kuin YSL 190—191 ja 196—197 §:ssä säädetään. Asianosaiseen sovelletaan tällöin, mitä YSL 43.1 §:ssä säädetään.*
 - » Lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea (asianosainen), tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta

YSL 191 §, Valitusoikeus yhteiskäsittelyluvasta

- **Valitusoikeus on:**
 - 1) asianosaisella;
 - 2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
 - 3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
 - 4) valtion valvontaviranomaisella sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
 - 5) asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella;
 - 6) saamelaiskäräjillä sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;
 - 7) kolttien kyläkokouksella sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa kolttalaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja.
- Valtion valvontaviranomaisella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristönsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.
- **Ei valitusoikeutta kunnan jäsenellä vrt. MAL 20a §**

MAL 20 a § Valitusoikeus vain maa-ainesluvissa

- **Valitusoikeus** tämän lain mukaiseen lupa-päätökseen on:
- 1) asianosaisella;
- 2) kunnan jäsenellä;
- 3) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 5) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristön- ja luonnonsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemää lupapäätöstä tai kumonnut lupapäätöksen.

MAL 21 § Lainvoimaa vailla olevan päätöksen noudattaminen

... luvan hakijan pyynnöstä lupapäätöksessä määrätä, että ainesten ottaminen voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden ...

— — — — —

- Edellä 2 momentissa tarkoitettu määräys voidaan samoin edellytyksin antaa myös valitusajan kuluessa tai 14 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä erikseen tehdystä hakemuksesta. *Hakemuksesta on **kuultava valvontaviranomaisia ja lupapäätökseen muutosta hakeneita***. Päätös on tehtävä ilman tarpeetonta viivytystä. ...
- — — — —

- *Edellä MAL 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä YSL 198.1 §:ssä ja 199—201 §:ssä säädetään.*

Vakuus

- Yhteiskäsittelyssä annettavan luvan vakuuden hyväksyttävyyden arvioinnissa olisi sovellettava erikseen molempien lakien aineellisia säännöksiä.
- MAL:n mukaan – niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa.
- YSL:n mukaan – ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalle.
- => yhteiskäsittelyssä tulee kattaa molemmat

MAL, Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016.

- Hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain 4 a §:n voimaan tullessa vireillä olevat lupa-asiat käsitellään ja ratkaistaan tämän lain 4 a §:n voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, jollei jäljempänä toisin säädetä.*
- Jos muutoksenhakutuomioistuin kumoaa lupapäätöksen, johon on sovellettava tämän lain 4 a §:n voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain säännösten mukaisesti.*
- YSL:** Muutoksen 47 a §, 87 §:n 2 momentti ja 205 §:n 3 momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä heinäkuuta 2016.